

هشدار در خصوص تغییر منبع داروهای با شاخص درمانی باریک (Narrow Therapeutic Index, NTI)

طبق تعریف، داروهای با شاخص درمانی باریک به داروهایی گفته می‌شود که بین دوز درمانی دارو و دوزی از دارو که منجر به اثرات سمی می‌شود اختلاف کمی وجود دارد. برای مصرف بی خطر این دسته از داروها، می‌بایست غلظت خویش دارو در کنار اثر بخشی آن پایش شود. پایش این داروها علاوه بر اینکه کمک می‌کند تا اطمینان حاصل شود دارو به حد درمانی رسیده است، کمک می‌کند تا میزان وقوع سمیت دارو به حداقل برسد.

برخی از ترکیبات مانند زمی فنتانیل (۱:۳۳۰۰۰۰۱) و یا حتی دیازپام با عدد ۱:۱۰۰۰، شاخص درمانی وسیعی دارند و تقریباً بی خطر هستند. برخی دیگر از داروها مانند بیچس کننده های موضعی، محرک ها و اتانول با اعداد ۱:۱۵ و ۱:۱۰۰ بی خطری کمتری دارند. تکلیف‌های نلی و دیگروکسین دارای شاخص درمانی باریکی، تقریباً ۲:۱ می‌باشند.

فهرست داروهای با شاخص درمانی باریک، به شرح ذیل می‌باشد:

COMMONLY PRESCRIBED NARROW THERAPEUTIC INDEX (NTI) DRUGS		
AMINOPHYLLINE	CARBAMAZEPINE	CLINDAMYCIN
CLOZAPINE	CYCLOSPORIN	DIGOXIN
DISOPYRAMIDE	ISOPROTERENOL	LEVOTHYROXINE
LITHIUM	METAPROTERENOL	PHENYTOIN
PRAZOSIN	PRIMIDONE	PROCAINAMIDE
QUINIDINE	VALPROIC ACID	WARFARIN

اغلب جایگزینی داروهای تجاری با شاخص درمانی وسیع یا نمونه های ژنریک آن بدون مشکل خاصی ممکن است. ولی جایگزینی فرم‌های تجاری یک دارو با یکدیگر و یا با اشکال ژنریک آن، به شرط باریک بودن شاخص درمانی دارو می‌تواند خطر ساز باشد و بجای ایجاد اثرات درمانی در بیمار، سبب بروز عوارض سمیت ناشی از دارو خواهد گردید.

در اینجا لازم است ضمن جلب توجه همکاران شاغل در امر درمان نسبت به نکات مهم فوق؛ کلیه پزشکان، متخصصین، داروسازان، پرستاران و ... توجه لازم را در هنگام تجویز و یا تحویل فرم‌های تجاری مختلف یک دارو، با شاخص درمانی باریک مدنظر دارند و ضمن توجه کامل به عوارض و خطراتی که ممکن است در اثر این تغییرات بروز نماید، حتماً پیش از تحویل اینگونه داروها در مورد سابقه داروهای مصرفی بیمار پرسش شود و بعد از تجویز و تحویل دارو، پایش بیمار و بررسی غلظت درمانی موثر دارو حتماً مد نظر قرار گیرد تا از بروز مشکلات احتمالی جلوگیری شود.

ستاد مرکزی اطلاع رسانی داروها و سموم

سازمان غذا و دارو، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی